

RADICS RUDOLF

GRENDDEL 75 – INTERDISZCIPLINÁRIS KONFERENCIA GRENDDEL LAJOS ÉLETMŰVÉRŐL

Az előző évi hazai jelentős irodalomtudományos rendezvényekre visszatekintve fontos eseményként emlékezhetünk a szeptember 21. és 22. között megrendezett Grendel 75 című interdiszciplináris konferenciára, melyet az Eperjesi Egyetem Magyar Nyelv és Kultúra Intézete szervezett meg. A kétnapos interdiszciplináris tudományos konferencia keretében különböző tudományterületek (irodalom- és kultúratudomány, nyelvészet, történettudomány) kutatói osztották meg álláspontjukat a Grendel-életmű irodalomtörténeti pozíciójáról, jellegzetes poétikai és szövegkonstruálási megoldásairól, illetve a kisebbségi és az egyetemes magyar kultúra közegében elfoglalt helyzetéről. A konferencia első napján a résztvevőket a Magyar Nyelv és Kultúra Intézetének egyetemi tanára, Gintli Tibor köszöntötte, aki a nyitóbeszédében elmondta, hogy az újraértelmezés szükségessége egyfelől azzal indokolható, hogy a magyar irodalomtudomány szemléletmódjában az utóbbi években jelentős elmozdulás történt. A korábbi évtizedek uralkodónak mondható szövegimmanens érdeklődését, a szöveg nyelvviségen túli vonatkozásait mellőző közelítésmódot egyre látványosabban ellensúlyozza az irodalmi alkotás tágabb kontextusba helyezése. Másfelől a kortárs szépirodalom is lassú paradigmaváltáson megy keresztül, az úgynevezett posztmodern irányzat – amely egyébként a magyar irodalomnak nagyon termékeny időszakát képezte, és nemzetközi mércével mérve is jelentős műveket produkált – lecsengőben van. A magyar irodalomkritika gyakorlatában mintegy másfél-két évtizedig szinte elvárásnak számított, hogy a kortárs szöveg feleljen meg a posztmodern poétikának, de legalábbis mutasson posztmodern vonásokat. Ennek megfelelően az értékesnek tartott alkotások mintegy esztétikai minőségük emblémájaként rendre megkapták a posztmodern jelzót, sok esetben akkor is, ha ez nem volt teljesen indokolt. E napjainkban is zajló két paradigmaváltás a Grendel-életmű viszonylatában pedig újrainyitja a posztmodern poétikához fűződő viszony kérdéskörét. A konferencia első előadója, Szirák Péter éppen a posztmodernizmus kérdéskörét próbálta körüljárni Grendel „prózafordulata”, még egyszer az *Éleslövészetről* című előadásában. Szirák szerint a posztmodern fogalma alapvetően írta bele magát a Grendel-életmű értelmezhetőségébe éppúgy, mint a Grendel-pálya irodalmi és politikai fordulataiba, felváltott szereplehetőségeibe. Ezt a megállapítást erősítette Németh Zoltán is, aki előadásában az életműben felbukkanó posztmodern sajátosságokat emelte ki. Ábrahám Barna előadása a korai Grendel-regények magyarországi és szlovákiai fogadtatását volt hivatott bemutatni. Papp Ágnes Klára a személyes és a kollektív emlékezet összefonódását vizsgálta a *Galeri* és a *Négy hét az élet* című regények szövegterében. Száz Pál a *Négy hét az élet* című alkotás beavatási regényként való olvasására tett kísérletet. Halász Iván Grendel és Léva kapcsolatát, a város életműben betöltött szerepét elemezte. Bányai Éva a szerző *Tömegsír* című regényét vizsgálta kelet-közép-európai kontextusban. Osztróluczky Sarolta az említett regény anekdotikus narrációját állította vizsgálódásának a fókuszába. Laczkó Krisztina nyelvészeti szempontból közelített Grendel *Nálunk, New Hontban* című regényéhez, és a szöveg nyelvhasználati reflexióiban az irónia megvalósulási lehetőségeit mutatta be. Gintli Tibor pedig a szatíra műfaji sajátosságai (a karikírozás és ezzel együtt a leegyszerűsítés) mentén olvasta újra Grendel műveit. A konferencia második napját Szilágyi Zsófia előadása nyitotta, aki a kisvárosi tanár figuráját vizsgálta többek között olyan művek kapcsán, mint a *Tanügy*, a *Hűtlenek* vagy az *Egy ponyvaregény vége*. Szili Katalin a dialógus mint szövegszervező eszköz funkcióját vizsgálta Grendel Lajos novelláiban. Gažík Viktória a borgesi mintázatok szemléltetésére törekedett a *Bőröndök tartalma* című novelláskötet kapcsán. Káša Péter Grendel szlovák irodalomtörténetben elfoglalt szerepét elemezte. Horváth Csaba a más terek és nem-helyek fogalmai mentén közelített Grendel regényeihez. Az előadások sokszínűségéből is kitűnik, hogy a rendezvény több tudományterület felől közelítve próbálta felmérni Grendel írói, irodalomszervezői és irodalomtörténeti tevékenységének jelentőségét. Az évforduló pedig kiváló alkalmat kínált a visszatekintő értékelésre, Grendel irodalomtörténeti jelentőségének hangsúlyozására, illetve az életmű kánonbeli pozíciójának további megerősítésére. A konferencián elhangzott előadásokból tanulmánykötet is készül, amelynek legfontosabb célcsoportjait a szakemberek (az egyetemi oktatók és kutatók), valamint az egyetemi hallgatók és a középiskolai tanárok alkotják. A rendezvény a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásával valósult meg.

